

Космина Анастасія, студентка групи ПС – 11
СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ СУЇЦИДНОЇ ПОВЕДІНКИ СЕРЕД МОЛОДІ

Актуальність теми. Тема суїцидальної поведінки серед молоді є актуальною, так як самогубство - одна з вічних проблем людства, оскільки існує як явище практично стільки ж, скільки існує на Землі людина. Самогубство у світі займає 3 місце як причина смерті – після хвороб і нещасливих випадків, насамперед дорожньо-транспортних випадків.

В даний час, в нашій країні самогубство – не такий поодинокий випадок у нашому житті, воно давно і міцно займає значне місце серед подій демографічного ряду. Тепер щогодини внаслідок вчинення самогубства помирає дві людини. Україна увійшла до першої п'ятірки неблагополучних країн з огляду на суїцидні показники.

Про стан і складність дослідження проблеми самогубства свідчить різноманітність підходів учених різних галузей знання до вивчення, всебічного аналізу та попередження самогубств серед усього населення та окремих його контингентів. Альбер Камю приділив цьому багато уваги у книзі «Міф про Сізіфа» [3]. Проблемі суїцидів також присвячена окрема праця Дюркгейма – «Самогубство. Соціологічний етюд» [2]. Ще одним, зацікавленим у цій темі, філософом був Мартін Гайдеггер. Загалом він вважав що, людське буття – це буття до смерті. Самогубство розглядалося також у працях Платона, Ф. Ніцше, З. Фрейда, Е. Фромма, А. Шопенгауера, В. Глушкова, І. Майстрюка, О. Осетрова, Спінози, Вольтера, Цицерона і т.д. Цією ж проблемою цікавились і наші вітчизняні науковці: Н. Каліна, Т. Яценко, Л. Скаковська, І. Невський, Л. Колосова, А. Хоптук, Л. Кримець та інші.

Мета дослідження. Проведення соціально-філософського аналізу суїцидальної поведінки серед молоді.

Завдання дослідження. Дослідити які чинники впливають на суїциди серед молоді в сучасних і минулих роках; розглянути соціально-філософські аспекти самогубств; проаналізувати особливості суїцидальної поведінки молоді;

Об'єкт дослідження: соціально-філософський погляд на девіантну поведінку молоді.

Предмет дослідження: суїцидальна поведінка молоді.

Самогубство – це умисне спричинення собі смерті, з причин відчаю та інших проблем. Так як вважав Альбер Камю у своїй книзі «Міф про Сізіфа», що «є лише одна посправжньому серйозна філософська проблема - проблема самогубства. Вирішити, варте чи не варте життя того, щоб його прожити, - значить відповісти на фундаментальне питання філософії. Все інше – другорядне» [3, 4].

Самогубство має багато передумов, і часто найочевидніші з них не завжди були найвирішальнішими. Рідко коли самогубству передують роздуми (хоча така гіпотеза не виключена). Те, що призводить до кризи, майже завше не контрольоване. Газети часто пишуть про «душевні гризоти» або «невиліковну хворобу». Такі пояснення правочинні. Однак варто б дізнатися, чи не розмовляв з ним того ж таки дня його друг байдужим тоном. Власне, друг і винний у цьому. Байдужого тону може бути достатньо, щоб на голову небораці звалилися всі кривди і вся втома, які ще перебували в підвішеному стані [3, 6].

Ми знаємо, що протягом дня на нас впливають багато негативних емоцій. Кожному в цей момент здавалось ніби ці емоції переповнювали чашу і приходила думка, а може коли мене не буде стане легше всім і мені в тому числі. А особливо такі емоції зашкалюють коли вам робить боляче кохана людина. Аналізуючи проблему самогубства, можемо точно сказати, що більшість нещасних випадків сталися через любов, щирі, але не взаємні почуття. А здається, кохання – це ж таке безтурботне і ніжне почуття. Але скільки ж болю воно завдало світу. То ж приходять сумніви чи кохання потрібне. Ні, просто потрібно вміти любити, вміти вибачати, вміти забувати. Якщо би всі люди через цю «переповнену чашу» йшли стрибати з моста, то напевно людей би і не залишилося. А це ж тільки кохання, тільки один чинник, одна причина суїциду, а скільки всього ще нас оточує.

Згідно з наукових даних відсоток самогубств (відношення кількості самогубств до чисельності населення) є функцією декількох соціальних змінних: взаємовідносин у

релігійних, сімейних, політичних, національних та інших групах. Спільним для всіх можливих форм є те, що вчинок здійснюється свідомо, що сама жертва в момент дії знає про подальше результаті свого вчинку, які б не були мотиви, що призвели її до скоєння цього вчинку.

За спостереженням Е. Шнейдермана, метою суїциду є віднайдення рішення: «Самогубство не є випадковою дією. Воно ніколи не здійснюється безцільно. Воно є виходом з утвореного становища, способом розв'язки життєвої проблеми, дилеми, обов'язку, скрутного стану, кризи або нестерпної ситуації» [1, 293].

«Біологічний» тип суїцидальної поведінки враховує актуалізацію таких хвороб, як прикордонні психічні розлади у вигляді характерологічних особливостей індивіда, неврози, невротичні реакції, результатом яких є самогубство. Американо-соціолог Роберт Кінг Мертон вважав, що до цього ж типу суїцидальної поведінки слід віднести і такі хвороби, як хронічний алкоголізм і наркоманія, так як вони є своєрідними формами «відходу» з життя. До цієї концепції належать такі інтерпретації самогубств: 1) суїцид як прояв психічної хвороби, 2) суїцид як інстинкт, що веде до самогубства, 3) спадковість, як основна причина самогубства [4, 128].

У ході дослідження ми прийшли до таких висновків:

1. Зазначимо, що сьогодні Україна переживає «епідемію» самогубств. На підставі ретельної кримінологічної характеристики самогубців, визначаються групи ризику, на які, в першу чергу, слід зорієнтувати заходи протидії самогубству.

2. Вперше відкрито зауважується, що теоретично до самогубства може вдатися будь-яка людина, якщо причини й умови, відповідно до її індивідуальних особливостей, будуть значними і спрацює відповідний механізм (факти самогубства реєструвалися серед усіх статевих, вікових, національних, соціальних, професійних груп тощо, та найбільша кількість серед молоді).

3. Більш того, кожному самогубству передують не одна, а кілька причин, проте на загально-соціальному та спеціально-кримінологічному рівнях головною причиною самогубства в Україні є вкрай незадовільне економічне становище переважної більшості населення. Ще однією з головних причин суїцидів є війна.

4. З точки зору філософії самогубство можна пояснити, як прагнення людини до духовного переродження.

Таким чином, зростання самогубств зумовлено значною кількістю генетичних, психологічних, соціальних, економічних, релігійних чинників. Отже, вихід із негативної ситуації в країні через нестримне зростання числа самогубств, ми бачимо не тільки в поліпшенні політичних, матеріальних та соціальних умов, але і в переорієнтації загальнолюдського світогляду в сторону гуманістичних моральних цінностей як у межах окремої особистості, так і у масштабі суспільства в цілому.

Література

1. Берн Е. *Ігри, в які грають люди. Психологія людських взаємин; Люди які грають в ігри. Психологія людської долі* / Ерік Берн. - Мінськ: Прамеб, 1992. - 384 с.
2. Дюркгейм Е. *Самогубство: Соціологічний етюд* / Еміль Дюркгейм. - Пер. з фр. з скор.; Під ред. В. А. Базарова. - М.: Думка, 1994.- 399 с.
3. Камю А. *Міф про Сізіфа* / Альбер Камю. - Київ: Портфель, 2015. - 105 с.
4. Кривець Л. В. *Соціально-філософські погляди на проблему суїциду* / Людмила Кривець. // *Гуманітарний вісник ЗДА*. - 2017. - Випуск 69. - с. 125-129
5. Гончарук, Т. В. *Ментально-філософські засади національного буття, їх детермінуючий вплив на суспільні процеси* [Текст] / Т. В. Гончарук // *Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації: монографія* / Т. В. Гончарук, Н. В. Гнаевич, М. І. Гурик [та ін.]; кер. авт. кол. О. М. Рудакевич. - Тернопіль: ТНЕУ, 2015. - С. 44-71
6. Гончарук Т., Шумка М. *Національно-культурна ідентичність як маркер модернізованого українського суспільства* // *Філософія фінансової цивілізації:*

людина у світі грошей: Збірник наукових праць. Книга 6. – Л.: УБС НБУ, 2013. – 722с. – С. 391-399.

7. Гурик, М. І. *Історична пам'ять народу у контексті актуальних завдань розбудови модерної української нації.* / М. І. Гурик // *Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації: монографія* / Т. В. Гончарук, Н. В. Гнасевич, М. І. Гурик [та ін.]; кер. авт. кол. О. М. Рудакевич. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – С. 90-113.
8. Гнасевич Н. В. *Українська національна ідея: генеза та сучасний зміст* / Н. В. Гнасевич // *Світоглядні та соціокультурні засади формування української модерної нації: моногр.* / авт.колектив : О. М. Рудакевич (керівник) та ін. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – 256 с.